

ПРОПОЗИЦІЇ

до розробки проекту рішення на тему: «Правові, медико-соціальні та психологічні проблеми тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб в Україні»

1. Незважаючи на спрощення процедури набуття статусу безробітного, а також скорочення переліку необхідних документів для його набуття, та на те, що така особа може звертатися до будь-якого центру зайнятості незалежно від зареєстрованого місця проживання чи перебування, на даний час внутрішньо переміщені особи зіштовхуються зі значними проблемами, що торкаються, в першу чергу, працевлаштування. В зв'язку з цим, вважаємо за необхідне розробити на законодавчому рівні:

- загальну додаткову державну Програму створення робочих місць для внутрішньо переміщених осіб в Україні;
- додаткові Програми створення робочих місць для внутрішньо переміщених осіб по всіх областях України, враховуючи статистичну кількість переміщених осіб у відповідних областях;
- комплексні програми перепідготовки та працевлаштування внутрішньо переміщених осіб по всіх областях України, враховуючи статистичну кількість переміщених осіб у відповідних областях;
- програми соціальної підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб щодо питань працевлаштування по всіх областях України, враховуючи статистичну кількість переміщених осіб у відповідних областях.

2. Також незважаючи на те, що в усіх центрах зайнятості існує єдина база вакансій по Україні та усі вакансії знаходяться у вільному доступі, на практиці ці особи зіштовхуються з проблемою вибіркового працевлаштування, що пов'язане з небажанням роботодавця вступати в трудові правовідносини з такими особами за рядом соціальних та політичних причин, тому, вважаємо за необхідне створення програми фінансово - податкового стимулювання роботодавця, який працевлаштовує внутрішньо переміщених осіб в Україні (із встановленням вимог щодо кількості

працевлаштованих), чим буде реально гарантоване право таких осіб на працевлаштування.

3. З метою виявлення існуючих проблем працевлаштування внутрішньо переміщених осіб в Україні, вважаємо доцільним здійснити моніторинг працевлаштованих осіб щоквартально, по всіх областях України, враховуючи статистичну кількість переміщених осіб у відповідних областях.

При цьому, результати такого моніторингу повинні бути оприлюднені в засобах масової інформації, тобто бути прозорими та доступними.

4. Відповідно до статті 17 (Сприяння з надання внутрішньо переміщеним особам кредитів на придбання земельних ділянок, придбання та будівництво житла) Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», з метою забезпечення будівництва та інвестування у розвиток житлової інфраструктури міст та населених пунктів відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування разом із державними банківськими установами, а також за наявності можливостей залучення міжнародної гуманітарної або благодійної допомоги формують для внутрішньо переміщених осіб регіональні довгострокові програми з пільгового кредитування (у тому числі - іпотечного) будівництва або придбання житла.

Однак, фактично, ці норми не працюють у повному обсязі, враховуючи той факт, що особи, переміщені з тимчасово окупованої території чи з районів ведення військових дій чи проведення антитерористичної операції, реально не мають можливості отримувати навіть споживчі кредити, про що банки відверто заявляють таким особам. Тобто, особа, яка має статус тимчасово переміщеної, при наявності всіх необхідних документів, навіть при наявності статусу працевлаштованої особи, отримати споживчий кредит не має змоги, що на нашу думку є порушенням прав і свобод внутрішньо переміщених осіб і є проблемою, яка реально існує і котру потрібно вирішувати, інакше це унеможлиблює дію норм Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

У зв'язку з цим потребують розробки окремі програми з пільгового (довгострокового тощо) кредитування не тільки будівництва або придбання житла, а також програми пільгового кредитування щодо споживчих кредитів для внутрішньо переміщених осіб в Україні по окремим областям.

Органи виконавчої влади при сприянні Національного банку України повинні забезпечувати виділення кредитів для внутрішньо переміщених осіб (у тому числі довготривалих пільгових кредитів на придбання земельних ділянок, придбання та будівництво житла), для чого необхідно створення координаційних центрів для організації роботи з консультування щодо можливості отримання пільгового кредитування.

Поглиблені пропозиції щодо вирішення медико-соціальних проблем осіб, які мешкають на тимчасово окупованих територіях та внутрішньо переміщених осіб в Україні

Відповідно до абзацу 11 та 12 частини першої статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», внутрішньо переміщена особа має право на забезпечення лікарськими засобами у випадках та порядку, визначених законодавством та надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року» передбачено проведення низки заходів:

- 1) додаткове фінансування для забезпечення медичної допомоги переселеним громадянам з числа груп диспансерного обліку за місцем їх фактичного проживання;
- 2) надання ліків декретованим групам населення;

3) організація та надання медичної та психологічної допомоги переселеним громадянам, здійснення превентивних заходів з метою запобігання погіршенню фізичного та психічного здоров'я переселених громадян;

4) забезпечення тимчасового розміщення сімей, у складі яких є інваліди з ураженнями опорно-рухового апарату, в лежачому стані або пересуваються на інвалідному візку, з ураженням органів зору, з розумовою відсталістю та психічними розладами, у пристосованих для пересування та обслуговування приміщеннях установ і закладів, у 15-кілометровій зоні територіального розміщення лікарні районного рівня;

5) удосконалення законодавства з питань соціального захисту переселених громадян, у тому числі в частині врахування потреб інвалідів з ураженням органів зору, слуху, опорно-рухового апарату, розумовою відсталістю, психічними розладами тощо, з утворенням додаткової ради з числа представників організацій інвалідів і волонтерських груп, які мають багатомісячний досвід підтримки переселених громадян – інвалідів;

6) забезпечення тимчасового розміщення сімей, у складі яких є інваліди без уражень опорно-рухового апарату, які не потребують додаткових умов облаштування житла, у приміщеннях установ та закладів, приватних домівках (зокрема, в сільській місцевості), якомога ближче до медичних і соціальних закладів.

7) здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду за станом об'єктів для проживання переселених громадян, якістю харчових продуктів та питної води.

З метою кращого забезпечення внутрішньо переміщених осіб медичною допомогою, лікарськими засобами та виробами медичного призначення розроблено ряд пропозицій, що дозволять поліпшити медичне забезпечення внутрішньо переміщених осіб, зокрема:

1. Розробити та затвердити на обласному та місцевому рівнях спеціальні програми інтеграції, соціальної адаптації та медичної підтримки внутрішньо переміщених осіб.

2. Розробити проект наказу МОЗ, відповідно до якого буде здійснюватися безкоштовний щоквартальний медичний огляд внутрішньо переміщених осіб у державних та комунальних закладах охорони здоров'я у межах визначеного пакету медичних послуг, із застосуванням досвіду організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників.

3. Створення виїзних діагностично-консультативних медичних бригад у місця компактного проживання внутрішньо переміщених осіб та у райони, що знаходяться на лінії розмежування, з метою підвищення доступності медичної допомоги особам, що там проживають.

4. Забезпечити умови для працевлаштування внутрішньо переміщених осіб із відповідною медичною освітою у сільській місцевості, залучення їх до надання психологічної та соціальної допомоги іншим внутрішньо переміщеним особам. Проведення відповідного навчання для них. Організація та проведення скорочених програм і курсів підготовки соціальних працівників (у тому числі орієнтованих на осіб з числа самих переселенців) та їхнє залучення через державне замовлення.

5. На регіональному та місцевому рівні шляхом укладання угод соціального партнерства та із застосуванням механізму державно-приватного партнерства вирішити питання недофінансування медичних закладів, в яких збільшилось навантаження, через збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб у районі/місті/області.

6. Підготувати розрахунок безоплатного гарантованого державною базового пакету медичних послуг для внутрішньо переміщених осіб та визначити собівартість лікування на підставі клінічних протоколів надання медичної допомоги та референтних цін на лікарські засоби.

7. В кожному закладі охорони здоров'я необхідно створити резервний фонд лікарських засобів, щоб мінімізувати ризики нестачі ліків та переривання лікування для осіб, що мають хронічні захворювання (онкологія, цукровий діабет, ВІЛ, СНІД, гепатити В та С, туберкульоз, орфанні хвороби, кардіологічні та неврологічні хвороби, тощо), із урахуванням даних щодо кількості внутрішньо переміщених осіб у відповідній місцевості та статистичних даних щодо їх звернень за медичною допомогою. Передбачити надання інформації закладами охорони здоров'я внутрішньо переміщеним особам щодо аптек, які приймають участь у державних програмах по забезпеченню лікарськими засобами за територіальним принципом.

8. Створити на базі державних та комунальних центрів соціальних служб мультидисциплінарні команди фахівців, які працюватимуть на принципах волонтерства, проведення відповідного навчання, організація їх роботи у тісній співпраці з громадськими організаціями.

9. Сформувати Єдину інформаційну базу про внутрішньо переміщених осіб, створення якої передбачено Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

10. Створити центральний орган виконавчої влади з питань внутрішньо переміщених осіб, координації діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території України та на тимчасово неконтрольованій території в районі проведення антитерористичної операції, підконтрольний та підзвітний Прем'єр-міністру України.

В.о. директора Інституту

С.В. Глібко